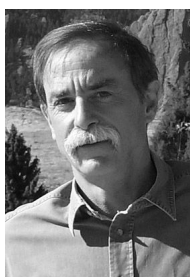

S. Haroche

D. J. Wineland

David J. Wineland je občanem USA. Narodil se v roce 1944 v Milwaukee. Doktorát PhD získal v roce 1970 na prestižní Harvardské univerzitě. V současné době pracuje jako vedoucí skupiny v *National Institute of Standards and Technology* (NIST) a na *University of Colorado v Boulderu*.

Literatura

- [1] *Sodomka, L.*: Nobelovy ceny za fyziku pro rok 2011. MFI 21 (2011), č. 4, s. 253.
- [2] http://cs.wikipedia.org/wiki/Schrödingerova_kočka
- [3] http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/physics/laureates/2012/

Lubomír Sodomka
Adhesiv, TUL Liberec

Ceny PRAEMIUM BOHEMIAE 2012 studentům

Slavnost udílení prestižních cen PRAEMIUM BOHEMIAE 2012 se tradičně konala na zámku Sychrov 4. prosince, tentokrát v den 88. výročí narození zřizovatele, mecenáše a filantropa Bohuslava Jana Horáčka. Za 12 ročníků této ojedinělé akce na podporu středoškolských studentů, talentů na přírodní vědy, *Nadace B. Jana Horáčka Českému ráji* udělila již 258 nadačních cen v celkové výši 4 miliony 300 tisíc Kč. Ceny studenti získávají za vynikající, medailové, úspěchy na mezinárodních (de facto světových) přírodovědných olympiádách: ve fyzice, chemii, biologii, matematice, informatice a od roku 2012 rovněž na olympiádě v astronomii a astrofyzice. Cen sice bylo od roku 2001 uděleno již 258, avšak oceněných studentů za 12 ročníků je jen 174. To proto, že mnohým nadaným a pilným studentům se podařilo nadační cenu získat opakovaně, protože na mezinárodní olympiádě byli úspěšní v různých letech a dokonce v témže roce, když uspěli na dvou různých olympiádách (pak je nadační cena dvojitá). Za rok 2012 jsou dvojitě ceny tři: získali je studenti Stanislav Fořt, Jakub Vošmera a Martin Raszyk za medaile na mezinárodní astronomické a astrofyzikální olympiádě v Brazílii a současně za medaile na Mezinárodní fyzikální olympiádě v Estonsku. Roku 2012 cenu PRAEMIUM BOHEMIAE získal již po páté, chemik Ondřej Hák, absolvent gymnázia a SOŠ v Hořicích v Podkrkonoší, nyní student University of Cambridge, z toho 2 ceny za 2 zlaté medaile na světové soutěži v chemii (IChO). Celkem čtyřnásobně úspěšný byl i roku 2012 oceněný chemik František Petrouš, absolvent Gymnázia v Českých Budějovicích, Jírovцова ul., student VŠChT v Praze, z toho 3 ceny za 3 zlaté medaile na IChO.

Ve 12. ročníku PRAEMIUM BOHEMIAE bylo oceněných studentů 23 (z toho 4 dívky, biologky) a udělených nadačních cen 26. Z toho počtu je 23 cen řádných, udělených takto: 3 ceny za získání zlaté me-

daile, 11 za zisk stříbrné a 9 za zisk bronzové medaile. Tři mimořádné ceny získali za zlatý úspěch členové tříčlenného týmu na Evropské přírodovědné soutěži EUSO (úspěch se na této jen evropské soutěži podle statutu Nadace běžně neoceňuje).

Nyní uvedu krátký přehled mezinárodních přírodovědných olympiád, na nichž čeští studenti dosáhli významných medailových úspěchů. *Mezinárodní fyzikální olympiáda* (IPhO), v roce 2012 v pořadí již 43., se konala v Estonsku za účasti 378 studentů z 81 států všech kontinentů. Pět českých studentů dosáhlo vynikajícího úspěchu ziskem 4 stříbrných a 1 bronzové medaile. *Chemie* měla roku 2012 již 44. ročník mezinárodní olympiády (IChO); soutěž se konala v USA, ve Washingtonu, za účasti 283 studentů ze 75 zemí světa. Čtyři čeští studenti dosáhli vynikajícího úspěchu ziskem 1 zlaté, 2 stříbrných a 1 bronzové medaile. *Mezinárodní biologickou olympiádu* (IBO), v pořadí 23., hostil Singapur. Zúčastnilo se jí 239 studentů z 59 států. Čtyři čeští reprezentanti přivezli 1 stříbrnou a 3 bronzové medaile. Nejstarší a nejrozsáhlejší mezinárodní olympiáda – *matematická* (IMO) – měla již 53. ročník. Konala se v Argentině za účasti 548 soutěžících ze 100 států všech kontinentů. Šestičlenné české družstvo bylo také úspěšné. Naši matematici přivezli 1 stříbrnou a 1 bronzovou medaili. *Mezinárodní olympiádu v informatice* (IOI), která v roce 2012 měla 24. ročník, hostila Itálie. Soutěže se zúčastnilo 317 studentů z 81 státu. Čtyři čeští reprezentanti přivezli 1 stříbrnou a 2 bronzové medaile. *Mezinárodní olympiádu v astronomii a astrofyzice* (IOAA), v pořadí 6., hostila Brazílie za účasti 124 soutěžících z 27 vyspělých států světa. Pět českých studentů dosáhlo vynikajícího úspěchu ziskem pěti medailí: 2 zlatých, 2 stříbrných a 1 bronzové. Tři mimořádné nadační ceny byly v roce 2012 uděleny českému týmu, který získal zlaté medaile na *Evropské přírodovědné soutěži EUSO*.

Soutěž hostila Litva a zúčastnilo se jí 44 tříčlenných družstev z 22 zemí Evropské unie. Druhý český tým byl bronzový.

Udílení cen PRAEMIUM BOHEMIAE se tradičně neslo ve slavnostním duchu. Slavnosti se kromě studentů a jejich blízkých, zúčastnili a přednesli pozdravné projevy představitelé Učené společnosti České republiky v čele s jejím předsedou *prof. ThDr. Petrem Pokorným, DrSc.*, Rady vědeckých společností České republiky v čele s jejím předsedou *prof. MUDr. Ivo Hánou, CSc.* a zástupci Jednoty českých matematiků a fyziků. Přítomni byli také představitelé jednotlivých přírodovědných olympiád a zástupci veřejného života. O akci informovala také Česká televize v hlavním večerním zpravodajském bloku již 4. prosince 2012 (viz Archiv ČT: <http://www.ceskatelive.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/212411000101204/obsah/233326-oceni-pro-nejlepsi-prirodovedce/>).

Nyní uvedu studenty, oceněné řádnými cenami PRAEMIUM BOHEMIAE 2012 z oborů, na něž je zaměřen časopis *Matematika, fyzika, informatika*.

Stanislav Fořt absolvent Gymnázia Pierra de Coubertina v Táboře, zlatá medaile IOAA a stříbrná medaile IPhO • *Jakub Vošmera*, absolvent Gymnázia Matyáše Lercha v Brně, zlatá medaile IOAA a stříbrná medaile IPhO • *Martin Razyk*, student Gymnázia v Karviné-Novém Městě, stříbrná medaile IOAA a bronzová medaile IPhO • *Ondřej Bartoš*, absolvent Gymnázia ve Žďáru nad Sázavou, stříbrná medaile IPhO • *Lubomír Grund*, student Gymnázia Ch. Dopplera v Praze, stříbrná medaile IPhO • *Anh Dung Le*, student Gymnázia v Tachově, stříbrná medaile IMO • *Jiří Eichler*, absolvent Slovanského gymnázia v Olomouci, stříbrná medaile IOI • *Filip Murár*, student Gymnázia v Třebíči, stříbrná medaile IOAA • *Josef Svoboda*, student Gymnázia ve Frýdlantu nad Ostravicí, bronzová medaile IMO • *Ondřej Hübsch*, student Gymnázia

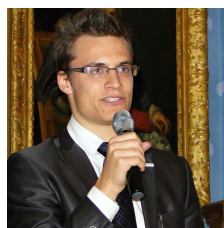
Část studentů, oceněných cenami PRAEMIUM BOHEMIAE v roce 2012 (foto B. Vybíral)

zia v Praze 6, Arabská, bronzová medaile IOI • *Štěpán Šimsa*, student Gymnázia v Litoměřicích, bronzová medaile IOI • *Lukáš Timko*, student Gymnázia Pierra de Coubertina v Táboře, bronzová medaile IOAA.

Na závěr připojím výňatek z děkovného projevu Františka Petrouše, laureáta PRAEMIUM BOHEMIAE 2012 za zlatou medaili na IChO ve Washingtonu, USA:

Rád bych vás na této velkolepé akci pozdravil jménem 23 velkoryse oceněných studentů. Dvacet tři je velmi úctyhodné číslo a věřím, že každý z nás je vděčný, že jsme se stali laureáty ocenění PRAEMIUM BOHEMIAE. Chci vyjádřit za nás všechny hluboké poděkování Nadaci Bohuslava Jana Horáčka za to, že jako jedna z mála oceňuje úspěchy na poli vědy už od takto útlého věku. Věřím, že pro mnohé z nás to bude povzbuzení do další práce, pro mladší z nás snad i motivace do dalších ročníků olympiád. Na druhou stranu jsou tu i činnosti, které ani nikdo ocenit nemůže a přesto jsou mnohem důležitější, než vyhrát mezinárodní přírodovědnou olympiádu. Ba dokonce lze říct, že jsou nezbytnou podmínkou úspěchů, které si zde dnes připomínáme. Věřím, že mnohý z nás by tu dnes nebyl, pokud by ho rodiče nevychovali tak, že vzdělání je pro něj určitá hodnota. Na druhou stranu

nikdo by si nedokázal vážít vzdělání, pokud by byl po celou dobu školní docházky získával pocit, že vědění je naprosto nezajímavá věc. Já děkuji moc i rodičům a učitelům, kteří nás k tomuto úspěchu dovedli. Někde na naší cestě však nastal zlom, kdy to již nebylo na jejich zodpovědnosti, ale přímo na naší touze proniknout do vědy dále, než umožňují školní lavice. Chci vyjádřit své díky i každému, kdo nám kdy nasadil brouka do hlavy, kdo nám pověděl o zajímavém soustředění, nebo nám vysvětlil záhady, které byly nad naše síly. Děkuji i organizátorům předmětových olympiád, kteří ve svém volném čase vymýšlí užitečnou zábavu pro nás řešitele. Díky moc vám všem.

František Petrouš (foto B. Vybíral)

Bohumil Vybíral
Přírodovědecká fakulta UHK